

пентръ

МИШЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 34.

Luni, 19. August

1846.

ЪН ФРАГМЕНТ.

(Дикейере.)

Дъпъ Йорест ла а. 1643 аѣ зрмат Ситеон Стефан Поп дела Българад. Ачеста пентръ къ аѣ примит кондигиале диетеѣ дела а. 1577, сокотеск зпнѣ къ аѣ фост реформат, сѣѣ варем зпнѣ къ реформациѣ дн кредингъ. Чи сѣнт, карѣи зик къ ачеле кондигиѣ пѣмаѣ дн префачере де сѣлѣ лѣѣ примит, темъндъсѣ къ де пѣ сѣ ва фѣдърничѣ але примѣ, маѣ таре сѣ вор гонѣ ромънѣи, шѣ маѣ тѣлѣи сѣ вор фаче реформациѣ, прекът саѣ фѣкѣт ла Хауег, Хѣпидоара, Гѣла, Фѣлгъраш, песте каре локъри пѣмаѣ сѣнгър сѣпериндентѣл поръичѣ. Лаѣ пѣтѣт дн-фрика шѣ пѣлада католичѣлор, днѣтре карѣи фѣнд къ токма ка ромънѣи пѣдѣѣ, тѣлѣи шѣаѣ пѣръсѣт лѣѣѣ, шѣ чеѣ пѣдѣни, карѣи аѣ маѣ рѣтмас статорничѣ, пѣ пѣтеѣ сѣ айѣв пѣчѣ епископѣи, пѣчѣ преодѣ; де сѣ шѣ афла вревн преот, пѣ кѣтеза а зѣвѣла дн реверѣндѣ. Ситеон Стефан ачеста дн а. 1653 аѣ довѣндѣт дела Георгие Ракоѣи чел тѣ-пър днѣтърѣ привѣлеѣиѣлор челор маѣ пѣин-те date. Дѣедеза ромънѣскѣ дн Арѣѣл сѣвт ачест мѣтрополѣт кѣприндѣ вѣсерѣчеле де лѣѣѣ грѣчѣскѣ дн комѣтатърѣле Българадѣлѣи (Albensis Transilvaniae) Краснеѣ,

Солнокѣлѣи дн мѣжлок, Добѣжчѣи, Кѣлѣжѣ-лѣи (Colosiensis), Тързиѣи, шѣ а четѣдѣи де валѣт (Küköb), шѣ дн дѣстриѣтърѣле Кѣоарѣлѣи, Бѣрсиѣи (Barcensis), шѣ а Бѣстриѣиѣи, шѣ дн тѣте сказнеле сѣкѣвѣи шѣ сѣсеѣи, афарѣ де вѣсерѣчѣле Алѣтърѣлор, шѣ де треѣ протопопѣатърѣи дн дѣра Олтѣлѣи, (ac tribus Terrae Fogarasiensis senioratibus exceptis), знде пѣчѣ о пѣтере маѣ тѣлѣт авѣ архѣереѣл ромънѣскѣ, фѣрѣ пѣмаѣ кѣт дѣ дн гѣвѣвѣи епископѣл зпгърескѣ. Венѣтѣл архѣереѣлѣи ромънѣскѣ маѣ вѣртос аѣ фост ачела, къ дела преодѣи зѣселор локъри дн тот анѣл пѣтѣ сѣ поѣтѣскѣ кѣте зп фѣорѣп. Архѣереѣл ромънѣскѣ дн тот анѣл тревѣи сѣ деѣ принѣлѣи Арѣѣлѣлѣи вѣр саѣ дажде: 32 де пѣѣ де самѣр, шѣ 4 де рѣс. Веѣи деѣпре ачестѣ маѣ пре ларг кондигиале де Георгие Ракоѣи дн Българад дн 10. Октомвѣре ла а. 1643 дн конѣир-тѣчѣлѣи лѣи Йорест спре дѣнере date. Ситеон Стефан мѣтрополѣтѣл аѣ тѣрѣт сѣѣ кѣтрѣ сѣѣршѣтѣ анѣлѣи 1657, сѣѣ ла а. 1658.

Дъпъ Стефан аѣ зрмат Йосафат, кареле пѣдѣн аѣ пѣсторѣт, де време че дн анѣл 1759 аѣ фост мѣтрополѣт Сава ал Шѣла Бранковѣиѣ Вѣстемѣлѣл (саѣ зѣс а-ша, пентръ-къ аѣ фост дела Вѣстем). Аче-

ста дн а. 1659 дела принцъл Академъс Бар-
чаи аѣ къпѣтат зп привилециѣ, ка преоциѣ
ромънещи съ фие скътици де тоате дажде-
ле. Ла а. 1663 дела Михаѣл Анафѣ ѣаръши
аѣ довьндит алтѣл, ка преоциѣ ниѣ дѣн вин
съ де зъчѣиалъ. Дн а. 1673 тот дела
Михаѣл Анафѣ ѣаръши аѣ къпѣтат зп при-
вилециѣ, прин каре преоциѣ съ скътеск де
зъчѣиалъ дѣн тоате авериле лор. Тот дн-
трѣ ачѣстѣ трѣвъ ла а. 1676 ѣаръши аѣ
довьндит зп привилециѣ. Ла а. 1675 дѣпъ
векѣл овѣчеѣс аѣ цѣнт ла мѣтрополие зп
совор таре. Шни зѣк къ дн ачел ан ар
фѣ цѣнт доаѣ совоаре. Днтрѣн артикол
де але совоарелор ачестора съ порънче-
ще преоцилор: ка съ се лесе де лимба сло-
венѣскъ, шѣ съ се невоѣаскъ а цѣнѣсѣжн-
та лѣтѣргѣе, шѣ челемалте слѣжве вѣсерѣ-
чѣщи ромънеще.

Ачѣ пѣцител не вом кѣрма матерѣа
ачѣста, шѣ вом черка каззеле лѣпѣдерѣи
лимбеѣ словенеци дѣн вѣсерѣчѣе ромъне.
Протестанциѣ сокотѣѣ, кѣткъ ромъниѣ пѣ-
маѣ пентрѣ простѣтатѣ чѣ таре нѣшѣи
лапѣдѣ лѣцѣѣ, шѣ нѣ примеск рѣлициѣнѣле
лор. Спераѣ (пѣдѣждѣиалъ) дарѣ, къ де
съ вор четѣ ромънилор дн вѣсерѣчѣ кѣрци-
ле челе протестанте дн лимба маѣчѣи, аша,
ка съ поатѣ кѣлѣце дѣн еле адевѣрѣл, шѣ
дѣлчѣнда, къ вѣпъ сѣмъ съ вор да дн пар-
тѣ лор. Сѣѣ де съ ва вѣрѣж тереоаши
дн кѣрциле, каре ле днцелег ромъниѣ, а-
кѣт зпа, акѣт алта догмъ; аѣ нѣ вор вѣга
еѣ дн сѣмъ ачѣ дншкѣмбаре, аѣ карѣи вор
шѣ вѣга, се вор дѣда къ еле, шѣ зни се
вор аплека маѣ кѣрѣнд, ѣарѣ алѣи крес.
кънд шѣ днвѣтрѣнинд къ ачеле, пѣмаѣ а-
тѣнчѣ съ вор лѣа не сѣмъ, кънд вор ве-
дѣ къ съ дндепѣртарѣ къ тотѣл дела лѣ-

дѣ стрѣмошѣскъ, шѣ съ днскѣмбаре дн
адевѣрадѣ шѣ кѣрадѣ протестанциѣ, кънд
аноѣ вор рѣтѣжнѣ статорниѣ, шѣ нѣ вор
зѣмла маѣ тѣл ка съ се свѣрголѣскъ дѣн
ачеле днкѣркътѣрѣ. Ачестѣ тоате се ве-
дѣѣ протестанцилор къ пѣциндѣ, шѣ пѣмаѣ
зпа ле маѣ ста дн кале, адекъ ачѣеа, къ
ромъниѣ прин вѣсерѣчѣ нѣ днтрѣвѣиндаѣ кѣрци
ромънециѣ, чѣ де челе словенециѣ; дн каре
днзѣдар с'ар фѣ вѣрѣжт догмеле протес-
танцилор, пентрѣ къ нѣ лѣр фѣ днцелес.
Днгрѣдѣи дарѣ окѣрѣжѣрѣ де атѣнчѣ, съ се
лепѣде афарѣ ачѣ лимбѣ тоартѣ де пре-
тѣтѣндѣеа дѣн вѣсерѣчѣ, шѣ съ се ваѣе чѣ
ромънѣскъ. Съ тѣнѣрѣрѣ кѣрци ромънециѣ
къ сѣтѣжнѣцѣ дела реформаѣи днпрѣтѣ-
татѣ, шѣ ѣатѣ къ съ афарѣ ромъниѣ къ
кѣрциѣ, шѣ къ лимбѣ ромънѣскъ дн вѣсе-
рѣчѣи! Шѣ ачѣста ми съ веде а фѣ фост чѣ
маѣ де кѣпетѣнѣе казѣѣ, де протестанциѣ
днтрѣ атѣта пѣртѣнеѣ лимбеѣи ромънециѣ.
Орѣ кѣт вом кѣцѣета, лѣздат съ фие стѣ-
пѣжнѣл черѣрѣрилор, къ саѣ щѣре одатѣ дѣн-
тре ромъниѣ ачел овѣчеѣѣ, тѣкар де шѣ къ
аша тѣхѣе; къ алтѣмѣтрѣлѣ Дѣтѣнеѣѣ цѣе,
пѣлѣ кънд ар маѣ фѣ цѣнт. Днсъ тотѣшѣи
нѣ саѣ пѣтѣт де тот зѣмѣлѣе, къчѣ атѣтѣ
рѣдѣчѣиѣи апѣкасъ, кът чѣл че нѣ цѣиѣ ва-
рѣт кът де кът сѣрѣви зѣка лимбѣ, нѣл
цѣнеѣ ом де трѣвъ шѣ днвѣцѣдат. Д'авѣа
сѣнт епѣскопѣл Петрѣ Павел Аарон саѣ
пѣтѣт къ тотѣл стѣрѣни. Дѣспре лѣкрѣл
ачѣста аша ворѣще Dimitrie Baïda de
Шошѣезѣ дн картѣ че съ пѣтѣще „Кѣ-
вѣлтѣрѣи“ ла фѣеа 20: „Лимба рѣсаскъ, ка-
рѣ пѣмаѣ пѣцини шѣ дѣнтре преоциѣ шѣ маѣ
алес ачѣеа, карѣи аѣ фост рѣшѣи де нѣтѣ, о-
цѣиѣ: ѣарѣ порѣдѣл токѣта нѣ, шѣ дн карѣ
тоатѣ слѣжва дѣтѣнеѣеѣаскъ съ фѣчѣ ла

ромъни, пѣтаі дѣпъ че саѣ дѣтемеіат ті-
пографіа дін Блаж прин Влѣдікѣл Петрѣ
Павел Аарон саѣ скос де тотѣл дін вісе-
рікѣ; даръ тотѣші ачеіа, каріі дѣвѣдѣсѣ
кам рѣѣ сѣрвѣдѣ фѣрѣ де а дѣделѣде,
адесе орі пѣтаі ка съ се арѣте дѣвѣдѣці,
кѣпта сѣрвѣдѣ ші рѣѣ, ші пентрѣ ачеа
пѣ фѣрѣ вѣтѣмарѣ, ші смінтѣла челор
че шіа рѣсѣдѣ; дін карѣ прічінѣ епіско-
пѣл Dionisie Новаковічі Бѣдѣлѣл, кареле
аѣ фост дѣтѣѣ епіскоп дѣпъ dezinare,
віінд аічі ші авзінд кѣм кѣпта де рѣѣ, ші
доарѣ дѣпротіва крѣдіндіі кѣ аспрїме о-
прѣ ка съ пѣ кѣпте дѣ вісерікѣ сѣрвѣ-
дѣ зікѣнд: „„Нѣмі кѣпта, кѣ тѣ ті кѣп-
та, еѣ ті крепа,““ адекѣ кѣпта рѣѣ фѣрѣ
дѣделѣдѣре, сѣѣ доарѣ дѣ дѣделѣс про-
тївнїк: прекѣм фак зпїі врѣнд а се арѣта,
кѣ сѣпт дѣвѣдѣці, кѣпте грѣчѣдѣ; ші
фїінд кѣ пѣ дѣделѣг лімѣа, токѣа дѣпро-
тїва крѣдіндіі зік: „агіос, атеос“ дѣ лок
де „агіос, о теос.“ каре кѣвѣнт дѣсемѣѣ-
зѣ ом тѣгѣдѣвїторїѣ де Dzeѣ; ші дѣ лок
де „іскїрос“ зік „сісірос.“ О! че маре пѣ-
ферїчїре аѣ фост ачеа пентрѣ пѣтѣл ро-
тѣпеске ші кѣт де пѣдїні аѣ пѣтѣт а сѣ
дѣвѣдѣ ші а сѣ дешѣпта спре евлавїе?
авѣта кѣ тоатѣ слѣжѣа сѣ фаче ротѣвѣ-
дѣ дѣкѣ дѣ тѣлте локѣрї пѣдїн спорѣск
дѣ крѣдіндѣ ші дѣ евлавїе; дар атѣчї?“

Сѣ пе дѣтоарчѣм ла Сава. Дѣспре
дѣпѣлѣ сѣ зіче: кѣткѣ пентрѣ крѣдіндѣ
ар фї пѣдїт тѣлте пѣказѣрї. дѣкѣ ші вѣ-
тѣі маї пре зрѣт ші тоарте; кѣ сѣперїн-
тѣдѣнтѣл де атѣчї Міхаї Тофео, вѣзѣнд
кѣ Брапковїчі е статорнїк дѣ леде, аѣ рѣ-
дїкат пѣпасте асѣпрѣї. Дін порѣпка прї-
дѣлѣ Міхаї Анафї ла апїі 1679 ші 1680
сѣ дїнѣрѣ доаѣ совоаре. Дѣ чел де пре

зрѣт аѣ пѣртат прѣзїдїлѣ протопопѣл шї
прѣдїкаторѣл реформадїлор Іоан Верѣш-
мартї, шеզѣнд ла тѣасѣ ка жѣдѣкѣторїѣ
шї сѣперїтѣдѣнтѣл пѣрѣжшѣл. Сѣ аскѣл-
тарѣ пѣреле лѣї Брапковїчі шїл афларѣ
віноват, дѣ осѣндїрѣ, дѣ ліпсірѣ де епі-
скопїе, дѣ арѣкарѣ дѣ темпїдѣ шї маї
пе зрѣт дѣпъ че аѣ архїпѣсторїт 21 де
апї, і саѣ тѣїат капѣл ла Іачї дѣ комїта-
тѣл Тѣрзії.

Ла а. 1687 аѣ зрѣмат дѣ дерѣгѣторїа
мітрополїчѣскѣ Варлаам, кареле дѣтрѣ а-
чѣст ап аѣ тіпѣрїт часлоаве шї літѣргїї.
Еѣ дѣсѣшї чел че скрїѣ лексіконѣл аче-
ста дѣкѣ ам зп молїтѣвѣлнїк дін а. 1689,
дѣ акѣрѣвіа фрѣнте сѣ афлѣ дѣсѣтѣнат кѣ
саѣ тіпѣрїт сѣвѣт Міхаї Анафї реѣеле Ар-
дѣлѣлѣї, шї Домпѣл пѣрджїлор дѣрїї вїгѣ-
рѣцїї, шї спѣлѣл сѣкѣїлор дѣ мітрополїа
Бѣлградѣлѣї. Дѣ прекѣвѣнтарѣ кѣрдїї а-
чѣсте кѣвїнте сѣ афлѣ: „Прѣ о сѣїндїтѣл
шї дѣ Хс. лѣмінатѣл Варлаам, архїепіско-
пѣл шї мітрополїтѣл сѣїнтѣї мітрополїеї
а Бѣлградѣлѣї, ал Вадѣлѣї, ал Сїлѣвашѣлѣї,
ал Фѣгѣрашѣлѣї шї ал Марамѣрѣшѣлѣї,
шї ал епіскопїлор дін дѣбра вїгѣрѣѣскѣ.“
Дѣсѣфрѣшїтѣл прѣфадїеї сѣ афлѣ іскѣлїт:
„Попѣ Іоан дін Вїндї М. N.“ Сѣ маї афлѣ
ла міне о карте дін а. 1683 тіпѣрїтѣ дѣ
чѣтатѣ Сасѣшевѣш, ашїждѣрѣ дѣ зілеле
лѣї Анафї Міхаї прїндѣлѣї Ардѣлѣлѣї. Нѣ-
тѣеле еї есте: „Сїкрїлѣ де азр.“ Ачѣста
карте ті сѣ веде дѣ кѣтѣа кѣ стїл рефор-
матїчѣск а фї скрїсѣ. Дѣ фрѣптѣ кѣрдїї
сѣ фачѣ прекѣвѣнтаре кѣтрѣ Міхаї Анафї,
карѣ кѣ ачѣстѣ кѣвїнте сѣ сѣзрѣшѣдѣ:
„Слѣдї маї тічї шї аплекадї аї Мѣрїеї
талѣ (адекѣ аї прїндѣлѣї) Попѣ Іоан дін
Вїндї кѣ тодї протопопїї шї кѣ тот со-

воръл ромънілор дін Ардѣл.“ Din zica прекувѣнтаре съ поате лѣа сама: 1) кѣм къ Анаѣ Міхаї пѣлъ ла ачест ан аѣ овѣдѣит Ардѣла дн 23 де ані; 2) кѣм къ типографіа ромънѣскъ пре ачѣ време, адекъ кам дн прецѣрѣла анѣлѣ 1683 саѣ днтродѣс дн Ардѣл;*) а 3) кѣмкъ ачест сѣкрѣѣ есте пѣрга чѣ дн тѣѣ а типографіеі поменіте. Днтрѣ нѣце днсъмѣрї де тѣла лѣі Варлаам дн анѣл 1690, дн 26. Іѣліе скрїсе се аѣлѣ, кѣмкъ дѣнсел аѣ кѣмпѣрат шї аѣ зѣлоцїт нѣце пѣмѣнѣтѣрї, шї фѣнаѣтѣрї, каре лѣѣ дат съ фїе де монїе мїтрополїеі.

Гоанеле ромънілор шї але клерѣлѣ дн тимѣрїле ачестѣ нѣ маї авѣѣ марѣїнї. Съ зїче къ лі саѣ опрїт шї постѣрїле нѣ маї дн прїчина ачееа, ка съ лісѣ шѣѣргѣ овїчѣїрїле леѣїї, каре гїндѣѣ днпротївїторїї а фї сѣмѣнда статорїаїеї дн лѣѣе. Съ орѣндѣїрѣ вїсїтаторї (черкѣторї), шї іскоаде, карїї съ черче де амѣрѣнтѣла шї не кѣрмат: оаре ромънїї дн тимѣрїле постѣрїлор днѣсѣ аз ва де опрїре. Пентрѣ ачееа вїедїї ромънї фѣрѣѣѣ днтрѣ оамѣ де пост, шї днтрѣамѣ де фѣрѣнт, шї кѣнд вїнѣѣ вїсїтаторїї, ле арѣтаѣ оала чѣ къ фѣрѣнт. Сѣперїтентѣл кѣнд воеа прешедѣ (prezidѣ) ла совор. Архїереѣлѣ нѣ ера словод нїмїк а фаче фѣрѣ де шїрѣ сѣперїтентѣлѣї. Пре зп сѣперїтент подагрїст дн портаѣ протопонїї ше зѣнд пре сказн ла совор. Новїлїї ромънї пѣлъ че ераѣ дн ачѣстѣ леѣе нѣ пѣтѣѣ днкъне нїчї ла о дїрегѣторїе. Преодїї ераѣ днсърѣїнаѣї кѣ тѣлате дѣрї, шї

слѣжѣе domneїї, днкъ доарѣ къ маї тѣлате де кѣт плевїї (продїї), пентрѣ къ, пре кѣм вѣзѣрѣм маї сѣс, пре еї дн днѣѣ де вїпѣ, къ ромънѣл е аша де прост, кът нѣ поате кѣпрїнде вѣпѣтатѣ леѣїї калвїнеїї. Domnїї дѣпѣ пѣѣчере лѣпѣдаѣ пре преодїї дн сат, шї дела вїсерїкѣ а).

Днтрѣ ачееа пела а. 1696. Міхаїл Анаѣ чѣл тѣпѣр лѣсѣндѣсѣ де Domnie, Ардѣла аѣ кѣзѣт сѣнт стѣпѣнїрѣ кѣсїї Австрїаѣе, анѣме алї Леополд I. днпѣратѣл Романїлор, шї реѣеле Ѣлгарїеї; шї аша фѣ скоасѣ дѣбра дн жѣгѣл тѣрѣлор, дн каре Бѣда, сказнѣл реѣїлор аї Ѣлгарїеї 145. де ані шї 16 зїле, къ о парте маре а Ѣлгарїеї аѣ ѣемѣт. Че саѣ днѣтѣмплат ромънілор де ачї дн коло, ве зї ла артїкѣлѣл: Кѣпрїнсѣла днѣтѣмплѣрїлор але ромънілор дн Трансїлванїа дн прївїнда лелїѣїнеї греко-католїче. Де ачї пентрѣ некѣла матерїеї трѣчї ла: сїмволѣ епїскопїеї греко-знїте; апої ла статѣла де аѣтѣзї ал дїедезїї греко-знїте дн Трансїлванїа; дѣчї ла сѣпїплїка ромънілор дн Ардѣл. Де ачї дѣте ла овѣдѣїрѣ вїсерїчїї греко не знїте Арделенеїї. Нѣ ва стрїка, дѣкѣ дѣпѣ ачестѣ веї пѣшї днтрѣ четїре шї ла хїерархїа ромънілор дн Dacia. Шї кѣ ачестѣ днї веї кѣшїга чевашї кѣношїндѣ деспре лѣкрѣрїле релїїопаре ромънеїї але Трансїлванїеї, шї дн кѣтѣла шї але провїндїїлор днвѣчїнате.

Архїереїї знїдїї шї не знїдїї дн монархїа Австрїеї карїї аѣ маї фост в.

*) Dörp nymai c'aş renoir, kıcı dntrodşcs aş fost dn Ardeal şunt Rakodї. Ped.

a) Sam. Klain M. s. Historicum T. IV. sub titulo: „Istorie vıserıcheasķ a epıscopıeї romъneїї dn Ardeal.“

кѣпринсва дѣтѣмплѣриѣм греко-като-
лическѣ; шѣ овлѣдѣнѣ висеричіи греко не знѣте
Арделенесіи.

Архімагѣ. Попа чѣл маі маре ал
Мацілор шчл.

Че есте варваріа?

(Джкѣіере.)

Сѣ лѣсѣм тропѣриѣ шѣ кабинетеле,
монастѣриѣ шѣ собѣрѣле, сѣ не погорѣм
пѣцип ла віаца шѣ ла токмелеле чѣвіѣле
дѣн веакѣриѣ варваре.

Класеле маі дѣсѣмпате шѣ маі вѣ-
тѣтѣре ла окѣ дѣн віаца соціалѣ шѣ чѣвіѣлѣ
аѣ фост шѣ маі де тѣлѣт маі сѣнт шѣ ас-
тѣзѣ: повіліи (міренѣ саѣ висеричесіи) саѣ
сѣвтѣдѣи, апоі оръшенѣ саѣ четѣдѣенѣ*) шѣ
дѣрпаниі. Нѣ есте локѣл ачѣ а ітра дѣн
історіа шѣ дѣн десѣшѣрареа ачѣстор
класе, маі вѣртос дѣпѣ че дѣн історіа про-
пріетѣдѣи дѣдѣсѣ тот дѣн ачѣастѣ фѣіе дѣн
чѣпѣнд дела Нр. 19 а. к., се кѣприндѣа
ѣрешкѣм шѣ ачѣеаш; дѣчѣ не рѣстрѣнѣем
пѣмаі ла веакѣриѣ де мѣжлок, саѣ аша
пѣмѣте варваре.

Дѣпѣ кѣтропѣреа імперѣлѣі роман
дѣн статѣриѣ дѣтѣмеіете де попѣрѣле
варваре пропріетатѣеа де пѣтѣнт ера саѣ
аллодіалѣ, кѣм се пѣмѣа дела вѣн веак
дѣнокѣе, кареа ера недѣртѣрѣтѣ; саѣФѣд-
далѣ, адѣкѣ тот че авѣам стѣпѣнѣам саѣ
деадрѣнтѣл сѣнт протѣкѣдѣа алтора маі
пѣтерпѣчѣи де кѣт поі, саѣ кѣар шѣ дѣрѣт
дела ачѣеа, саѣ шѣ маі тѣлѣт дѣкѣт ачѣеаста,
кѣчѣ адѣкѣ тѣлѣдѣи пропріетарѣ аллодіалѣ

дѣшѣ дѣкѣна пропріетатѣеа ка feudum (Le-
hen) алтѣі domпѣторѣс маі пѣтерпѣк пѣ-
mѣндѣсе не сѣне васалѣл ачѣелѣзіа, саѣ де
Фрѣка алтор рѣпѣторѣі, саѣ токма шѣ де
Фрѣка ачѣелѣзіа ла каре се сѣпѣнеа, ка пѣ
кѣтѣва тѣѣне поітѣѣне сѣі апѣче кѣ сѣла
шѣ де тот ачѣеа пропріетатѣе, не кареа, сѣ-
пѣндѣсе де вѣпѣвоіе оар пѣтѣ стѣпѣнѣи сѣнт
ѣрѣкѣтѣе condѣдѣи дѣн пѣам дѣн пѣам. Фѣд-
далѣстѣл шѣ васалѣстѣл саѣ пѣскѣт шѣ саѣ
крѣскѣт дѣн сѣпѣл попѣрѣлор дѣртѣне, аѣ
шѣ о датѣ фѣрте веке, іар тѣртѣриѣ лор
фѣсѣрѣ дѣн тѣлѣте прѣвіѣнѣе кѣмпѣлѣте пѣп-
трѣ Езропа дѣнтреагѣ. Фѣддалѣстѣл спорѣ
де о парте пѣтѣрѣл класелор де пропріе-
тарѣ, де алта а сѣпѣшѣлор лѣпсѣдѣи де орѣ
каре пропріетатѣе; пѣредѣи десѣпѣрѣдѣторѣі не
веакѣрѣ пѣнтѣе се трасѣрѣ дѣнтре аша пѣ-
мѣдѣи nobiles, ingenui, liberti et servi.
Новѣлімеа (арѣстократѣа) се тѣлѣдѣи дѣн тѣте
дѣрѣле пѣсте тѣсѣрѣ, атѣт дѣн пѣтереа
мерѣтелор персонале орѣ пѣрѣнѣдѣсѣи, кѣт
шѣ прѣн вогѣдѣи шѣ ранѣрѣ кѣщѣгате ла
кѣртеа domпѣторѣлор, дѣн сѣѣршѣт прѣн
пѣлѣдѣареа васалѣлор сѣпѣшѣ ла чѣі марѣ
дѣн ранѣрѣ де повѣлітатѣе, ла каре тѣте се
адаосе шѣ преѣдѣмеа сокотѣтѣ ачѣ пѣ ка
мѣнѣстрѣ алтѣі Хрѣстос ла алтарѣс, чѣ ка
арѣстократѣ дѣнтрепѣлѣ кѣ тоѣдѣи кѣлѣгѣрѣи шѣ
кѣ аша пѣмѣдѣи кѣлѣгѣрѣи кавалѣрѣ армѣдѣи,
кѣм аѣ фост темпларѣи, Іоанѣдѣи, кавалѣрѣи
пѣнтѣесѣи ш. а. Тѣтѣтѣ ачѣеа тѣлѣдѣме де
новѣліме дѣн ачѣеле тѣмпѣрѣ лѣпсѣте фѣрте
де ванѣ шѣ де індѣстрѣе лѣкомѣнд кѣ тот
де адѣнсѣл дѣпѣ ѣреш каре пропріетатѣе,
афла, кѣ чеа маі сѣгѣрѣ есте пѣтѣнтѣл,
аша окѣпа саѣ прѣмѣа ка васалѣ дѣнѣтѣрѣ
маі марѣ шѣ маі мѣчѣ, дѣн каре апоі сѣпѣ-
неа шѣе шѣ не лѣкѣторѣи дѣрпаниі. Кѣ кѣ-

*) Дела четатѣе, прѣкѣм Bürger дела Burg.

пвл ачеста пълдъндсе о класе де омені до алте пърді дін еї, дпсць нічі де кѣм пе чеелалтъ възъ дп сервітѣте ші дп зрїе. тоді, нічі де кѣм пе міліоне. Чіне пѣ Ар ої фост преа де дорїт, ка дптре повї- крѣде, къ токма дп дърїле астьзі аша лїї пропрїетарї шї дптре дъранї ровїдї кѣлтивате одїніоръ адїкъ дпкъ пайнте де съ се дптемеїе о алтъ класъ мїжлочїе, Хрїстос патриодїї свѣжъгаръ пе патриодїї, адїкъ чеа а четъданїмор кареа къ дпче- чїтіаскъ пе Ізлївс Чесар шї пе Тачїт. тѣл съ мїжлочїаскъ шї апропїереа шї Чесар зїче кѣрат: „In Gallia plebs fere дпмпъкарѣа челор дѣвъ шї съ пѣстреze лї- servorum loco habetur; asemenea шъртѣ- ьертатеа пентрѣ тоді; ачѣаста дпсць пѣ рїсеск амъдої де церманї. Іар дѣпъ Хс. с'аѣ дптъмплат де кѣт фѣрте тързіѣ шї сервітѣтеа патриотїкъ се дпгрошъ шї маї атвочї дпкъ пѣ дп тѣте дърїле. таре. Дп леїїме лѣї Карол М. Capitul.

ІІІ. 811 се чїтеск ачѣстеа: „Сърачїї ре- Кѣ тѣте ачѣстеа церманїї, а кърор кламъ къ съпт деспоїадї де а лор про- патріе астьзі е сѣмъпатъ тѣтъ къ четъдї пропrietate, шї ачѣаста о стрїгъ де о по- фрѣмосе, се ладъ къ еї къ четъденїмеа трївъ асъпра епїскопїмор, шї архїмандрї- лор (Bürgerthum) аз пѣстрат лївертатеа дімор шї а адвокадїмор лор шї асъпра пентрѣ Езропа; алдїї їаръш зїк, къ тоді графїмор шї а сѣташїмор лор.“ Дар де- къдї аѣ кѣзѣт ла пемдї шї ла а. маї тър- споїереа де пропрїетъдї п'аѣ фост чеа дїп зїѣ дп ровїе, їовъдїе, сервітѣте, сїлавїе, зрѣтъ треаптъ а сервітѣдїї, чї маї зртаръ аѣ фост саѣ пѣмаї стрїїнї прїншї дп рѣ- шї алтеле, кѣм вом vedé маї дп жос.

Пата дпферътѣре а лѣтїї антїче аѣ Пата дпферътѣре а лѣтїї антїче аѣ фост шї а Асїеї пѣпъ астьзі есте скла- фост шї а Асїеї пѣпъ астьзі есте скла- вїа де касъ. Фостаѣ склавїа ла гречї шї вїа де касъ. Фостаѣ склавїа ла гречї шї ла романї маї аспрѣ де кѣт їовъдїа Езропѣ дп ваекрїле варваре, дїспѣтео алдїї, по ла романї маї аспрѣ де кѣт їовъдїа Езропѣ ла ваекрїле варваре, дїспѣтео алдїї, по тот че авем а дпсѣмна есте, къ їовъдїа еї патъ маї неагрѣ де кѣт склавїа антїчїмор. Антїчїмор гречї шї романї пѣ леаѣ венїт дп кап а фаче пе о парте а падїеї лор дп кап а фаче пе о парте а падїеї лор сервъ лїпсїтъ де тѣте дрептѣрїле оме- сервъ лїпсїтъ де тѣте дрептѣрїле оме- пещї; песте ачѣаста антїчїї пѣ ера фїї аї пещї; песте ачѣаста антїчїї пѣ ера фїї аї евангелїеї, каре сокотїм къ кѣмпънеще тѣлт дп опїнїа пѣстрѣ а тѣтѣрор, десвїно- евангелїеї, каре сокотїм къ кѣмпънеще тѣлт дп опїнїа пѣстрѣ а тѣтѣрор, десвїно- вѣдїнд пе чеїа дп кѣтва шї осъндїнд пе вѣдїнд пе чеїа дп кѣтва шї осъндїнд пе крѣщїнїї прїетїнї аї сервітѣдїї фѣрте грѣѣ. крѣщїнїї прїетїнї аї сервітѣдїї фѣрте грѣѣ.

Карѣ аѣ фост сѣртеа їовадїмор дп Карѣ аѣ фост сѣртеа їовадїмор дп ваекрїле варваре? Іатъ рѣспѣвѣсл дѣпъ ваекрїле варваре? Іатъ рѣспѣвѣсл дѣпъ кондеїзл злїї таре скрїїторїс. Сѣртеа че- кондеїзл злїї таре скрїїторїс. Сѣртеа че- коло маї грѣѣ, їчі маї вшор, дѣсерѣ шї коло маї грѣѣ, їчі маї вшор, дѣсерѣ шї

тѣлѣтъ. Юваціа нѣ ера прѣвѣтъ ка ом, ка персѣтъ, чѣ нѣмаі ка ѣп лѣкрѣ пѣнсѣфледѣтъ саѣ ка вѣтъ. Ел ера дн пропрѣтатеа педертѣрѣтъ а домпѣлѣ сѣѣ, каре авѣ шѣ дрептѣл асѣпра вѣдеі шѣ а морѣі лѣі, дѣп капрѣд, саѣ пентрѣ чеа маі мѣкъ вѣпѣ дн педепсѣа крѣччен. Тот че кѣѣдѣга юваціа ера ал домпѣлѣ сѣѣ, каре дѣ лѣса нѣмаі атѣта кѣ кѣтъ сѣшѣ пѣтъ траде вѣаца. Челе маі греле шѣ маі зрѣте тревѣ ера сілѣдѣ тот юваціі але сѣзѣршѣ, фѣрѣ чеа маі нѣдѣпѣ рѣсплатѣ. Юваціі нѣ авѣ нѣчѣ дрептѣрѣ де фаміліе, чѣ прѣпчѣі лор ера тодѣ пропрѣтате а домпѣлор; іар кѣзѣторіа лор нѣ ера прѣп кѣзѣпѣ шѣ вѣпекѣзѣпѣтатѣ де преот, чѣ юваціі тревѣеа сѣ се днпрезѣне трѣпѣде дѣп порѣкѣ кѣ чѣне воіеа пропрѣтарѣл шѣ днкъ дн тѣлте пѣрѣдѣ кѣ кондѣіе ка попѣіе челе дѣп тѣі ла зпѣре сѣ се дѣе пентрѣ пропрѣтарѣ; де ачѣ кѣзѣторіа ювацілор нѣ се нѣмѣа дн леѣдѣ matrimonium, чѣ нѣмаі concubernium. Асеменеа склѣвѣ се пѣтѣ вѣнде саѣ кѣмпѣра, скѣмѣа саѣ дѣрѣі дѣпѣ плак, орѣ кѣ грѣмада, орѣ зпѣі кѣте зпѣі, маі тот деазѣпа днпрезѣпѣ кѣ пѣшѣпѣтѣл пе каре се афла (glebae adscripti). Іар пентрѣ ка шѣ дн челе дѣп афарѣ сѣ фѣе кѣпоскѣтѣ зпѣліреа лор, тревѣеа сѣ пѣрте хаіпѣ апѣмѣтѣ пентрѣ склѣвѣ, шѣ сѣ зѣмѣле кѣ пѣрѣл тѣпс, (асѣзѣі токѣа де а 'ндѣрателе). Дакѣ врезѣп юваціѣ рѣѣ тратат шѣ десперат вреа сѣ фѣгѣ, орѣ зпде ажѣпѣдеа, тот склѣв рѣшѣнѣ, саѣ кѣ дн зрѣмареа днвоіелѣі пропрѣтарѣлор ера регрѣміс ла ватра де зпде фѣзѣсе; кѣар шѣ четѣдѣлор се порѣпчѣа а да афарѣ пе юваціі шѣ склѣвѣі пропрѣтарѣлор, ва шѣ еле дн чепѣрѣ ашѣ кѣѣдѣга склѣвѣ кѣ мѣіле. Чее

маі тѣлѣт? сѣпѣтеле локѣрѣі, епѣскопѣіле, вѣсерѣчеле шѣ монастѣрѣіле прѣмѣа пропрѣтѣдѣі де пѣшѣпѣт кѣ атѣт маі грѣсе, кѣ кѣтъ се дѣіне де еле маі тѣлѣдѣі склѣвѣ. Чее маі зрѣтѣ вѣжѣкѣрѣ че се пѣтѣ фѣче сѣпѣтѣі евангелѣі. Днсѣфѣршѣіт чѣне воіеде а дѣі маі тѣлте деспре склѣвѣа ювѣѣеаскѣ дѣп веакѣрѣіле варваре, сѣ чѣтѣаскѣ днпре алтеле: Ioachim Botgiesserus de statu servorum; Müser „osnabruckische Geschichte;“ Hüllmann Geschichte des Ursprungs der Staende in Deutschland 1806. Ачест дѣп зрѣтѣ скрѣіторѣіѣ рекѣпѣде, кѣ сѣртеа цѣранѣлор дн Церѣманѣа кѣ нѣмѣік п'аѣ фост маі вѣзѣп, де кѣтъ а челеі маі зрѣсіте класе де ѣменѣі дн India, нѣмѣітѣ Парѣа. Ротѣк дн історѣа са сѣзѣжѣгареа шѣ кѣлкареа дн пѣчѣре а челеі маі марѣ пѣрѣдѣ дѣп паѣіе о нѣзмеде крѣмѣ, шѣ аратѣ, кѣ нѣ чеі сѣзѣжѣгадѣі, чѣ маі вѣртѣс сѣзѣжѣгѣторѣіі ар фѣі тревѣіт сѣ се рѣшѣнезе де кѣцет шѣі де фѣптеле шѣі тіране. Ноі ла ачестеа адаѣпѣт, кѣ есте патѣ тѣлѣт маі зрѣтѣ а днпѣіне ла сервѣтѣте кѣар пе сѣпѣцеле сѣѣ, декѣт а цеме дн сервѣтѣтѣеа зпѣор стрѣпѣі.

Дѣпѣ челе нѣлѣп ачѣ дѣдѣсе нѣ пе вош мѣра, дакѣ вош афла шѣ атѣта дѣп історѣе, кѣ зпеле попѣре девенѣсерѣ атѣт де сѣзѣжѣгате днкът пѣмеле лор ажѣпсесе сінопѣм кѣ склѣв, серв, ров, юваціѣ. Де ачесте попѣрѣ аѣ фост маі тѣлте. Тѣчем де веакѣрѣіле антѣкрѣщѣіне, днтрѣ каре Спарта сѣзѣжѣгѣпд четатеа Helos фѣкѣ пе тодѣ лѣкѣіторѣіі еі сервѣ карѣіі апоі се нѣмѣірѣ хелодѣі; тѣчем кѣ ла грѣчѣіі чѣілалдѣі „трак“ днсетѣпа серв; асеменеа ла romanі алѣфелѣіѣ днфѣрѣкошателе пѣмѣрѣі де davus et geta се традѣчеа тот кѣ сер-

vus, iar germani къ лотрѣ, хог де знде Tacitus Germania Cap. 46 „latrocinantes germani.“ Дн веакъриле маї дн коче слав саѣ склав ачест пзте атѣт де лѣдѣт прин свѣжѣгъри стрѣине лѣ сепнификаѣа де серв саѣ ров; кѣчи адикъ дедѣкѣши славїи пѣтеле кѣт вор врѣ дела слава (gloria), dar nemдїи пѣ воеск а щї nimik де ачеаста, чи еї Sklav шї] Sklaverei о традѣк кѣ servitus Knechtschaft рѣзимѣндѣсе атѣт пе дн-векїта датїнѣ, кѣт шї пе дестѣле зрме исторїче, дїнтре каре пої скотем пѣмаї зпа шї де преїнвѣдатѣ скрїиторїѣ слав I. Шафарїк читатѣ дела Леон днделептѣл*). Дпсѣ маї тот аша се дптъмплѣ шї кѣ пѣтеле roman дн брекѣте веакъри. Барварїи карїи свѣжѣга провинѣїле romane ера фїреде, ка съ деспреѣдїаскѣ пе провинѣїалї; дечї пѣ е вреза че преа стрѣин, дакѣ апѣте дн Цара ромѣнеаскѣ се афлѣ шї хрїсо̀ве дптрѣ каре се ворвешѣе де вѣнзареа кѣтѣрор фамїлїи шї де апѣсареа лор дн старе де „рѣтѣнїе“ адикѣ де їовѣнїе. Се веде кѣ дѣпѣ дптродѣчереа лим-векї словене дн канделарїи славїи дпкѣ шї рѣсѣзна асѣпра пѣтелѣї ромѣнеск спре тѣпгѣїере пентрѣ хѣла че сѣферїа еї дела алдїї: де ачї шї Roma ла еї се скїмосї дн „Рѣт.“ Дптрѣачеа атѣт славїи кѣт

*) Ачеа свѣз аша: Sclavos... expugnabant Romani, cum pastorum more vitam transegerunt, qui antequam Istrum transirent, sub jugum romanae ditionis colla submittebant... Unde e propria regione ultra Danubium huc tractatae et quodammodo servitutem amplecti coactae nemini alli libentius servire volebant quam suis: melius enim arbitrabantur, a principibus gentis suae atteri et opprimi, quam romanis parere subjicique legibus.

шї ромѣнїи пот фї тѣпгѣедї дн пѣнтѣ. ачеста кѣ ачеа, кѣ пата склавїеї нїчї кѣ снїкѣтѣрѣ пѣаѣ зѣкѣт маї mare асѣпра лор де кѣт асѣпра алтор пеатѣри шї тѣтѣ осевїреа е маї тѣлт дн веакъри. Апої аѣ пѣ шї дпсѣш пѣтїреа де креѣцїн фѣ degradатѣ кѣ тотѣл? крест' аопн (креѣцїн) ла славїи дпкѣ дн тїмѣврїле тѣтарїлор шї пѣпѣ астѣзї дн сеампѣ — chlar — kerl, Bauer ла немдїи адикѣ омѣд' цѣрап сїмплѣ. Попорѣл Колдес де каре скрїе исторїкѣл Iordanes аѣ дат ла magiarї пѣтїре де koldus — калїк, чершїторїѣ. Сарматїи, зп попорѣ фѣрте ренѣмїт ла Ammianus Marcellinus се осевеск дн sarmatae liberi et sarmatae servi. Тѣрчїи пѣмеск пе тодї лотрїи „касак.“ Nordamerikanїи пѣаѣ кѣвѣнт маї деспреѣдїиторїѣ декѣт пѣтїреа де „spanїол.“ Сѣрвїї треѣ свїт пѣтїре де „грек“ пѣмаї пе сѣѣрпарїи, пегѣцеторашї? Че съ зїчем де тѣскалї, карїи пѣпѣ дн зїоа де астѣзї пе партеа чеа маї mare а падїеї лор пе лѣкѣїторїи дѣрапї дї пѣмеск „ровї“ ба еї фак дп-тре domu саѣ воїерїѣ шї дптре ом де рѣнд саѣ ров осевїре атѣт де mare, дпкѣт ровїи саѣ їовадїи треѣе съ порте вѣрѣї спре а фї кѣпоскѣдї, iar зпїи термїнї дн ворвїре се дптреѣе кѣ тотѣл осевїт пентрѣ воїарї шї пентрѣ ровї; спр. п. пѣ е дестѣл кѣ рѣсѣл зїче де воїерїѣл сѣѣ: аре вѣпѣтатс а dormї, се дндѣрѣ а тѣпка, а веа ш. а., чи песте ачеаста „тѣпкатѣл“ шї „вевтѣл“ ла domнї дн сепнификѣ кѣ „Пот хїват“ шї „ковхїт“, iar ла ровї кѣ „спат“ шї „гест“, токма преѣзт осевеск немдїи essen шї fressen, trinken шї saufen ла ѣменї шї ла вїте.

Г. Барїд.